

PARAGRAAF 4 – ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

De gemeente beheert een grote hoeveelheid aan kapitaalgoederen waarvoor zij verantwoordelijk is. Alleen al de kapitaalgoederen verhardingen, riolering, civiele kunstwerken, groen, speelgelegenheden, openbare verlichting en watergangen vertegenwoordigen in 2018 tezamen een vervangingswaarde van ruim € 180 miljoen. Het is van belang om zorgvuldig met dit kapitaal om te gaan. De gemeente is hier verantwoordelijk voor en draagt er zorg voor dat de kapitaalgoederen op een juiste manier beheert en onderhouden worden. Hiermee wordt kapitaalvernietiging voorkomen en dragen we zorg voor de instandhouding van ons kapitaal. Daarbij wordt rekening gehouden met alle activiteiten die in deze zelfde openbare ruimte plaatsvinden, zoals wonen, werken en recreëren. In de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen wordt aangegeven wat de kaders zijn waar het onderhoud van deze goederen plaats vindt.

Aanwezige kapitaalgoederen

De gemeente Albrandswaard beheert binnen de openbare ruimte de volgende kapitaalgoederen:

- Verhardingen zoals wegen, straten, paden en pleinen binnen de bebouwde kom;
- Straatmeubilair;
- Openbare verlichting;
- Verkeer- en straatnaamborden;
- Gemeentelijke riolering;
- Waterbodems, beschoeiingen,
- Civiele kunstwerken;
- Openbaar groen;
- Speelvoorzieningen;
- Gemeentelijke gebouwen.

Om de kapitaalgoederen die zich in de buitenruimte bevinden goed te kunnen beheren is in oktober 2016 het Beheerplan openbare ruimte 2016 - 2020 door het college vastgesteld. Het beheerplan geeft duidelijkheid over de kosten die gemaakt moeten worden om de openbare ruimte te onderhouden binnen de wettelijke kaders en de met de gemeenteraad afgesproken beleidskaders. Uitgangspunt daarbij is dat de plannings voor vervanging en groot onderhoud zijn gebaseerd op resultaatgericht beheer. Dit houdt in dat wordt onderhouden of vervangen wat daadwerkelijk nodig is, in plaats van onderhouden of vervangen op basis van technische levensduur.

Voor de gemeentelijke riolering vormt het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2017-2020, vastgesteld in september 2016 door de gemeenteraad, de basis voor het onderhoud en de vervangingen. Binnen dit plan staat beschreven op welke locatie welk onderhoud of vervanging noodzakelijk is. Dit vormt ook de basis voor het bepalen van de rioolheffing. Als basis voor het onderhoud en beheer van de gemeentelijke gebouwen is in 2016 voor alle gebouwen een meerjarenonderhoudsplan vastgesteld. Deze plannen vormen de basis voor een goed gebouwenbeheer.

Zorg voor de openbare ruimte

Binnen het vastgestelde beheerplan zijn de beeldnormeringen van de CROW en de landelijke Standaard 2012 het uitgangspunt. Het beheerplan omvat differentiatie op basis van gebiedsindeling en selectief verhogen en verlagen van de kwaliteitsniveaus. Hierbij is kwaliteitsniveau B het uitgangspunt. De afgesproken kwaliteit wordt structureel bewaakt door de implementatie van een professioneel monitoringsplan.

In onze beheerplannen zijn projecten en onderhoudsmaatregelen opgenomen om het gewenste kwaliteitsbeeld te realiseren en te behouden. De plannings van de verschillende beheerdisciplines

worden op elkaar afgestemd, zodat werkzaamheden waar mogelijk gecombineerd kunnen worden uitgevoerd. Om deze integraliteit te borgen wordt het beheerplan jaarlijks geactualiseerd en binnen de organisatie afgestemd.

De onderliggende beheerplannen en het integrale beheer heeft als doel:

- Het zorgen voor een veilige, comfortabele, leefbare en duurzame openbare ruimte voor de bewoners van Albrandswaard;
- De afgesproken kwaliteit van de openbare ruimte waarborgen door kwaliteitssturing;
- Het beleid en consequenties hiervan v.w.b. de vastgestelde kwaliteitsniveaus aan alle belanghebbenden communiceren, zodat gekozen beleid en daarmee keuzes in de dagelijkse praktijk duidelijk en uitlegbaar zijn;
- Voldoen aan wettelijke normen;
- Budgetbeheersing;
- Integrale afstemming tussen de verschillende beheeractiviteiten;
- Termijnplanning voorhanden;
- Integrale aanpak van de taakvelden om hiermee een efficiëntieslag te behalen.

De beleidskaders waarbinnen het beheer en onderhoud gevoerd wordt is o.a. opgenomen in: Beheerkwaliteitsplan 2012 (BKP), de beleidsnota's Groenbeleidsplan 2009 - 2019, Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2017 -2020, het Gemeentelijke Verkeer-, en Vervoersplan 2012, Beleidsregels oplaadvoorzieningen voor elektrische voertuigen 2016, Speelruimtebeleidsplan 2010 - 2020, Licht op Albrandswaard, beleidskader openbare verlichting 2016, Afvalbeleidsplan 2011 – 2015 en het Baggerplan 2014 – 2017. Dit beleid is vertaald in de genoemde beheerplannen en wordt zo ter uitvoering gebracht.

Wegen

De functie van het gemeentelijke wegennet is om het verkeer veilig, vlot en comfortabel te verwerken. Als wegbeheerder heeft de gemeente een zorgplicht om haar wegen te onderhouden en veilig te houden. Deze plicht is af te leiden uit de Wegenwet. Onvoldoende zorg hiervoor leidt tot klachten van gebruikers van de buitenruimte en mogelijk tot schadeclaims. Door het opstellen van het beheerplan openbare ruimte 2016 - 2020 is de financiering van het onderhoud van het totale wegenbestand voor de komende jaren inzichtelijk en beheersbaar gemaakt. De onderhoudstoestand van de wegen in relatie tot het beschikbare budget is hierbij onderbouwd. In 2016 is de achterstand in het onderhoud weggewerkt door uitgevoerde reconstructies en regulier onderhoud. In het beheerprogramma voor 2016 – 2020 zijn we overgegaan op regulier onderhoud en geplande reconstructies. Daarbij vindt onderhoud/reconstructie plaats indien dit vanwege de technische staat noodzakelijk is. Op deze wijze wordt gewaarborgd dat middelen ingezet worden wanneer ze nodig zijn. In het kader van de integrale aanpak wordt, waar mogelijk, rekening gehouden met optimalisaties zoals beschreven in het Gemeentelijke Verkeer- en Vervoersplan.

Kwaliteit:

In 2018 beschikt Albrandswaard over 115 hectare aan wegverharding met een vervangingswaarde van circa € 66.000.000. Binnen deze discipline wordt kwaliteitsniveau A doorgevoerd in de centra gebieden, niveau B in de woonwijken en niveau C op industrieterreinen. Deze niveaus worden getoetst conform de CROW beeldnormeringen. De technische staat van de verharding op dit moment is goed. Het effect van de verlaagde kwaliteit op de industrieterreinen zal pas na meerdere jaren effect hebben. Op termijn (ca. vijf jaar) is dus wel extra onderhoud noodzakelijk.

Straatreiniging

Voor de straatreiniging is conform landelijk normen beleid vastgesteld. Voor het bepalen van de gewenste beeldkwaliteit wordt gebruik gemaakt van de landelijke beeldnormeringen van de CROW. Deze beeldnormering zijn uitgewerkt in beheer- en uitvoeringsplannen en onderhoudsbestekken. Binnen het onderdeel 'schoon houden van de openbare ruimte' valt ook de onkruidbestrijding op verhardingen. Binnen Albrandswaard wordt de laatste 4 jaar geen chemische bestrijdingsmiddelen hiervoor gebruikt.

Kwaliteit:

Een schone leefomgeving heeft in onze gemeente een hoge prioriteit. In de dorpscentra (winkelgebieden) wordt kwaliteitsniveau A als norm gehanteerd en voor het overige deel van de openbare ruimte kwaliteitsniveau B. Via onderhoudsbestekken ligt dit kwaliteitsniveau vast en wordt er via wekelijkse controle en een maandelijks schouw op toegezien dat deze kwaliteit wordt behaald.

Openbare verlichting

Openbare verlichting speelt een belangrijke rol in de openbare ruimte. Als gemeente dragen we zorg voor een goed functionerende openbare verlichting waarmee de sociale veiligheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid wordt gediend. Bij de toepassing of vervanging van openbare verlichting hanteren we de volgende uitgangspunten:

- De gemeente zorgt voor verlichting op maat daar waar het volgens de Richtlijnen Openbare Verlichting 2011 noodzakelijk is of vanuit sociale veiligheid wenselijk is;
- De openbare verlichting is energiezuinig en afgestemd op de behoefte;
- Vervanging van masten/armaturen wordt zoveel mogelijk gecombineerd met geplande reconstructies en uitgevoerd in led verlichting;
- Om de elektrotechnische veiligheid van de installaties te verbeteren voorzien we niet geaarde lichtmasten van dubbel geïsoleerde aansluitkastjes of we zorgen alsnog voor aarding;
- In het buitengebied en bij randen van natuurgebieden hanteren wij het uitgangspunt: 'er wordt niet verlicht, tenzij'.

De komende 2 jaar ligt de focus op het vervangen van openbare verlichting waarvan de levensduur is verlopen. Waar mogelijk wordt hierbij overgestapt op LED verlichting. Dit vindt alleen plaats als hierbij geen kapitaalvernietiging optreedt. In het verleden heeft de gemeente al veel oude hoog energie verbruikende lampen vervangen door spaarlampen van 18 watt. Ombouw naar led van gemiddeld 13 Watt levert geen onmiddellijke forse daling van het energieverbruik en de kosten op. Om kosten te beperken en kapitaalvernietiging te vermijden is gekozen om bestaande spaarlampen pas aan het einde van hun levensduur te vervangen door ledlampen.

Kwaliteit:

In 2018 beschikt Albrandswaard over een areaal van circa 5.800 lichtmasten en 5.900 armaturen met een vervangingswaarde van circa € 5.200.000. De gehele openbare verlichtingsinstallatie voor het preventieve en correctieve onderhoud is uitbesteed aan een daartoe gespecialiseerd bedrijf. Storingen die gerelateerd zijn aan de ondergrondse infrastructuur zijn voor verantwoordelijkheid van Stedin.

De verlichtingskwaliteit zelf is niet via wettelijke of bindende bepalingen geregeld. De Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV) heeft wel richtlijnen opgesteld. De gemeente Albrandswaard volgt hierbij een tweesporig beleid ten aanzien van de te hanteren verlichtingsniveaus:

1. De openbare verlichting ten behoeve van nieuwe infrastructuur bij reconstructies binnen de bebouwde kom dient te voldoen aan de nieuwe Richtlijn Openbare Verlichting 2011 (ROVL);

2. In het buitengebied en bij randen van natuurgebieden hanteren wij het uitgangspunt: 'er wordt niet verlicht, tenzij'.

Verkeer- en straatnaamborden

Het beheerplan voor verkeer- en straatnaamborden is in 2013 geactualiseerd en inmiddels operationeel. In 2017 is een grote saneringsronde uitgevoerd om overbodige bebording te verwijderen. Met het verwijderen van de overbodige borden zijn de wegsituaties overzichtelijker en zijn er per kern 10 tot 15% minder borden in de openbare ruimte. In de komende jaren blijven we kritisch beoordelen of bebording noodzakelijk is.

Kwaliteit:

Voor verkeersmiddelen is geen landelijk afgesproken kwaliteitsnormeringssysteem ontwikkeld. Bij verkeersmiddelen (verkeers- en straatnaamborden) heeft het begrip kwaliteit betrekking op:

- Veiligheid: het juiste bord op de juiste plaats;
- Zichtbaarheid: technische normen voor reflectie.

Riolering

Riolering wordt vaak als vanzelfsprekend ervaren. Toch is de aanleg van riolering één van de belangrijkste ontwikkelingen geweest bij de verbetering van de volksgezondheid. Riolering neemt om deze reden een aparte positie in binnen het gemeentelijk takenveld. Vanwege de gemeentelijke zorgplicht wordt er ook een aparte (riool)heffing geïnd en is er een wettelijke verplichting om in het bezit te zijn van een Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Deze zorgplicht heeft betrekking op inzameling en transport van afvalwater, hemelwater en grondwater.

De gemeentelijke taken op het gebied van de riolering zijn gebaseerd op de Wet Milieubeheer. Bij de uitvoering van deze wettelijke verplichting is gemeentelijke beleidsruimte aanwezig. Voldaan moet worden aan de richtlijnen van de waterkwaliteitsbeheerder (t.w. het Waterschap Hollandse Delta). Onvoldoende zorg voor het gangbaar houden van het rioolstelsel kan leiden tot slechte afvoer van hemel- en afvalwater, overlast van water op straat en schadeclaims.

Vanwege nieuwe inzichten en langere levensduur van riolering is in 2016 een vernieuwd Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) opgesteld. Het GRP geeft een actueel beeld van de benodigde onderhoudsbehoefte voor de riolering voor de komende 5 jaar en voor de lange termijn. Met deze input is een nieuwe berekening uitgevoerd om de rioolheffing voor de komende jaren te bepalen. Op basis van de hiermee verkregen informatie is in 2017 een nieuw Basisrioleringsplan (BRP) opgesteld. Deze plannen vormen samen de basis voor verdere planvorming van rioolwerkzaamheden in de komende jaren.

Kwaliteit:

In 2018 beschikt Albrandswaard over circa 127 kilometer rioolstelsel met een vervangingswaarde van circa € 60.500.000. Volgens landelijk maatstaven wordt ten aanzien van de kwaliteit van rioolstelsels niet gesproken in termen van kwaliteitsnormen zoals bij wegen, groen en straatreiniging maar van schadeklassen. Voorbeelden van deze schadeklassen zijn: scheurvorming in buizen, wortel-ingroei, verzakking en zandinloop. De onderhoudskwaliteit steunt dan ook niet zo zeer op (politiek/bestuurlijke) keuzes over intensief, gewoon of extensief onderhoud. De beslissing tot vervanging of renovatie is gebaseerd op de uitkomsten van een concrete rioolinspectie (met videocamera), waarbij de bevindingen worden uitgedrukt in genoemde schadeklassen. De levensduur van de riolering, die normaliter 50 tot 60 jaar bedraagt, en concrete klachten (bijv. over wegverzakkingen) vormen vaak de aanleiding voor het verrichten van deze inspecties. Gemiddeld genomen wordt er jaarlijks circa 13 kilometer rioolstelsel geïnspecteerd.

Groen en bomen

De bomen, beplanting en het gras in een gemeente zijn de aankleding van de openbare buitenruimte en belangrijk voor de beleving van onze buitenruimte. Als gemeente hanteren we het motto Albrandswaard: Dorpen tussen groen en stad en zijn we de groene long in een verder verstedelijkte omgeving. Het ontwikkelen, opbouwen en onderhouden van het openbaar groen is daarom een belangrijk gegeven. De uitgangspunten van groen zijn vastgelegd in het groenbeleidsplan.

Sinds 2016 wordt er stevig ingezet op een consequent boombeheer gericht op een optimale begeleiding en ontwikkeling van bomen en het uitvoeren van structurele boomveiligheidscontroles. Dit is in 2017 verder doorgevoerd door de ontwikkeling van een bomenvervangingsplan. In 2018 zal actief worden ingezet op de verdere uitvoering van dit plan.

Kwaliteit:

In 2018 beschikt Albrandswaard over circa 28 ha beplanting, 90 ha gras en 12.700 bomen met een vervangingswaarde van circa € 12.200.000. Binnen het groen wordt kwaliteitsniveau A doorgevoerd in de centra gebieden en niveau B in de woonwijken en industrieterreinen. Deze niveaus worden getoetst conform de CROW beeldnormeringen. Het gewenste en gekozen kwaliteitsbeeld is vertaald naar beeldkwaliteitsbestekken die bij aannemers zijn ondergebracht. Intensieve en professionele monitoring conform het CROW heeft geleid tot een consistente beeldkwaliteit. Het boombeheer wordt door de eigen dienst uitgevoerd. Hierbij wordt jaarlijks 1/3 van het bomenbestand gecontroleerd en in hetzelfde jaar worden de daaruit voortkomende maatregelen uitgevoerd. Op deze wijze wordt zorg gedragen voor een kwalitatief goed en veilig bomenbestand.

Waterwegen en baggeren

De gemeente en het waterschap zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van het oppervlaktewater en voor het op diepte houden van de sloten en waterwegen in de gemeente. Het onderhoud bestaat uit het verwijderen van waterplanten en riet (dagelijks onderhoud) en baggeren (planmatig onderhoud). Bij slecht beheer en onderhoud kunnen beide ervoor zorgen dat er een slechte doorstroming en afwatering ontstaat.

Van deze werkzaamheden is baggeren het meest ingrijpend. In alle wateren in ons gebied ligt op de bodem een laag bagger: een mengeling van plantenresten en bezonken slib. De aangroei van bagger is een natuurlijk proces. Gemiddeld groeit bagger met ongeveer een centimeter per jaar. Om te voorkomen dat onze wateren steeds minder diep worden, moeten we de bagger eens in de zoveel tijd weghalen. Met het baggeren komen de sloten en waterwegen weer op de oorspronkelijke diepte. Problemen met de waterhuishouding, waterkwaliteit en te ondiep water worden daarmee opgelost.

Kwaliteit:

In 2018 beschikt Albrandswaard over circa 46 ha oppervlakte water. Baggeronderhoud wordt vooralsnog planmatig gedaan volgens het bestaande 10-jaren baggerplan van de gemeente Albrandswaard. De hieruit voortkomende werkzaamheden worden in een onderhoudsbestek verwerkt en uitgevoerd door een aannemer. Bij uitvoering van het baggeren speelt de Wet Natuurbescherming en beperking van overlast een belangrijke rol. Daarom vindt uitvoering plaats tussen 1 oktober en 15 maart. Het dagelijks onderhoud van de oevers en het verwijderen van riet en waterplanten wordt jaarlijks uitgevoerd door een aannemer volgens het bestek onderhoud watergangen. Ook hier speelt de Wet Natuurbescherming een belangrijke rol. Uitvoering van deze werkzaamheden vinden plaats vanaf 15 juli. Via toezicht zorgt de gemeente ervoor dat de juiste kwaliteit wordt behaald en voldaan wordt aan de wet- en regelgeving.

Aandachtspunt:

Van de totale oppervlakte beslaat de Koedoodplassen in Portland 23 ha. De gemeente is met Waterschap Hollandse Delta in gesprek om passende afspraken te maken over zowel het dagelijks beheer als het baggeren. Hierbij proberen we te komen tot een vastgestelde verdeelsleutel om de kosten voor dit onderhoud te delen.

In het kader van meer natuurvriendelijk en ecologisch onderhoud wordt in 2018 het huidige baggerbeleid tegen het licht gehouden. Er wordt naar gestreefd om in de toekomst meer “ecologisch” te gaan baggeren. Dit houdt in dat we minder grootschalig in 1 gebied gaan baggeren, maar meer verspreid over de hele gemeente.

Civiele kunstwerken

De civiele kunstwerken in Albrandswaard bestaan uit bruggen, trappen, geluidsschermen, vlonders en visplaatsen. Bruggen vormen hiervan het grootste aandeel. Voor het beheren en onderhouden van de bruggen is in 2016 het beheerplan geupdate. Ten aanzien van de gemiddelde onderhoudskosten en de levensduur van bruggen zijn geen landelijke normen vastgesteld. Reden hiervoor is dat dit per brug sterk afhankelijk is van de ligging, omgevingsaspecten en de toegepaste constructie.

Kwaliteit:

In 2018 beschikt Albrandswaard over 99 civiele kunstwerken met een vervangingswaarde van circa € 7.700.000. Bij het opstellen van het beheerplan en het daarin opgenomen vervangingsplan zijn de hierna genoemde aspecten afgewogen:

- Veiligheid;
- Levensduur verlengend;
- Schoonhouden;
- Esthetische aspecten.

Met de huidige objectgegevens, uitgevoerde technische inspecties en voorgaande uitgangspunten is het beheerplan tot stand gekomen. Dit geeft inzicht in de onderhoudsaanpak. Het daarin opgenomen meerjarig vervangingsplan geeft daarnaast inzicht in de vervangingen die moeten plaatsvinden.

Spelen

De gemeente heeft de wettelijke verplichting het Attractiebesluit uit te voeren en moet kunnen aantonen dat alles in het werk is gesteld de toestellen veilig te plaatsen en in stand te houden. De wettelijke verplichting voor de veiligheid van speeltoestellen is geregeld in het ‘Besluit Veiligheid van Attractie- en Speeltoestellen’. In het Attractiebesluit zijn de wettelijke bepalingen voor aansprakelijkheid en veiligheid vastgelegd. Indien er sprake is van een ongeval door een gebrek aan het speeltoestel of een onveilige ondergrond, dan is degene die het speeltoestel beheert altijd als eerste aansprakelijk.

Alle speelruimten en speeltoestellen zijn beoordeeld en afgezet tegen de demografische ontwikkelingen binnen de gemeente. Dit is verwoord in het Speelruimteplan 2010 - 2020. In 2017 heeft er een evaluatie plaatsgevonden van het speelruimteplan. Hiermee is er nieuw inzicht ontstaan in de locaties waar geïnvesteerd en waar vervangen moet worden en welke speellocaties mogelijk opgeheven kunnen worden. Hiermee voorkomen we dat er investeringen op de verkeerde plek gedaan worden. Daarnaast zal regulier beheer en onderhoud worden uitgevoerd voor alle huidige speelterreinen.

Kwaliteit:

In 2018 beschikt Albrandswaard over 141 speelplekken met 433 speeltoestellen, 47 speelprikkels en 10.000 m² veiligheidsvloeren met een vervangingswaarde van circa € 2.800.000. De gemeente dient zich te houden aan zijn wettelijke plicht voor de veiligheid van speeltoestellen dit conform het eerder genoemde

Attractiebesluit. Op basis van deze wet dient de gemeente de speeltoestellen vier keer per jaar te inspecteren en geconstateerde afwijkingen en mankementen zo snel mogelijk te verhelpen. De inspectieresultaten, reparaties en aanpassingen worden vastgelegd in een logboek. Tijdens het dagelijks onderhoud door de buitendienst wordt er op gelet dat alles schoon, heel en veilig is.

Gebouwen

In 2016 is voor alle gemeentelijke gebouwen een meerjarenonderhoudsplan (MOP) opgesteld. Op basis van deze MOP's is een financiële doorrekening gemaakt met de te verwachten onderhoudskosten en hoe deze worden gedekt.

Kwaliteit:

Ten aanzien van de kwaliteitsnorm voor gemeentelijke gebouwen worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De gemeentelijke gebouwen bevinden zich op onderhoudsniveau 3.
- Het op planmatige wijze uitvoeren van regulier onderhoud met materialen van gelijkwaardige kwaliteit.

Financiën

Omschrijving	budget/krediet	opmerking
<i>Budgetten</i>		
Wegen	782.100	excl. € 737.000 kapitaallasten
Riolering	1.256.200	excl. € 869.000 kapitaallasten
Verkeersmiddelen	91.300	excl. € 92.300 kapitaallasten
Groen, waterwegen en baggeren	1.192.900	excl. € 87.100 kapitaallasten
Spelen	131.700	excl. € 32.000 kapitaallasten
Straatreiniging	254.600	
Openbare verlichting	<u>50.100</u>	
	3.758.900	
<i>Investeringen</i>		
Wegen	400.000	
Riolering	1.640.000	
Bruggen	42.600	
Beschoeiingen	115.000	
Openbare verlichting	<u>100.000</u>	
	2.297.600	